

Iskola-Kulennoinen 110 kV
Linjanvarren lähialueen asukkaat
Savonlinna, (Kerimäki ja Punkaharju)

MUISTUTUS ILMOITUKSESTA
ESAELY/108/07.00/2013

2.5.2013

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus
PL 164
50101 Mikkeli

Asia

Vireillä oleva ilmoitus pilaantuneen maaperän puhdistamiseksi Iskola-Kulennoinen pylväslinjalla.

Vaatus ympäristönsuojelulain vastaisen toiminnan lopettamisesta

Ympäristönsuojeluviranomaisten tulee estää ympäristönsuojelulain vastainen maaperän pilaaminen kreosoottikyllästeillä pylväillä ja saattaa lainrikkoojat vastuuseen. Vaadimme kreosoottipylväät poistettaviksi ja vaihdettaviksi ne korvaaviin myrkyttömiin pylväisiin sekä poistamaan jo maassa olevat myrkyt. Vaihtoehtoisen korvaavan aineen käyttövaatimuksia löytyy useasta lakitekstistä. Ympäristönsuojelulaista löytyy (4. § kohta 4) ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteen vaatimus. Myrkyttömiä vaihtoehtoja (C kylläste) löytyy ja niitä käyttävät mm. Pohjois-Karjalan Sähkö ja Parikkalan Valo. Pylväiden varastopaikat on myös tutkittava ja tarpeen vaatiessa maaperä puhdistettava. Viranomaisten on selvitettävä kuinka paljon pylväistä on syntynyt työstöjätettä (ongelmajäte) ja mihin se on toimitettu? Kaivoista otettava näytteet jatkossa säännöllisesti ja tulokset ilmoitettava maanomistajille.

Perusteet vaatimuksille

Pilaantuneen maaperän puhdistukseen ei ratkaise kreosoottipylväslinjojen ongelmaa, koska aine ei kiinnity puuainekseen minkään kiinnittymisreaktion avulla, vaan myrkyä valuu ja haihtuu koko pylvään käytön ajan (Paula Heikkilän Diplomityö: Sähköverkon kunnossapitojärjestelmän kehitys). **Maaperän puhdistuksen jälkeenkin maaperään jää myrkyjä**, joita siellä ei ole aiemmin ollut. Puhdistussuunnitelman mukaan maaperä puhdistetaan ohjeellisen alaraja-arvon alapuolelle.

Iskola-Kulennoinen linja ei ole vuotojen suhteen ”erikoistapaus”, vaan kreosoottiongelma on yleinen.

Ympäristönsuojelulain 1. luvun 7. §:ssä kielletään maaperän pilaaminen. Toimelta ei edellytetä tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta, vaan riittää, että toimesta aiheutuu kielletty seuraus. Pilaamiskiellossa kielletään jätteen tai muun aineen jättäminen tai päästäminen maahan siten, että siitä seuraa maaperän laadun huononeminen. Huononemista tarkastellaan kolmen eri seuraamuksen kannalta. Pilaamiskieltoa on rikottu, kun teosta aiheutuu

- 1) vaaraa taikka haittaa terveydelle tai ympäristölle
- 2) viihtyvyyden vähenemistä
- 3) yleisen tai yksityisen edun loukkaus (Luntinen 2002, 38.)

Kreosoottiöljy sisältää PAH-yhdisteitä, jotka on todettu aiheuttavan etenkin keuhko- ja iho-syöpää. PAH-yhdisteet imeytyvät ihon läpi tai keuhkojen kautta ja useat niistä aiheuttavat myös herkistymistä auringonvalolle eli valoherkistymistä. Bentso(a)pyreeni tunnetaan todennäköisesti parhaiten tutkituista PAH-yhdisteistä, ja se on luokiteltu mutageeniseksi, lisääntymiselle vaaralliseksi ja karsinogeeniseksi aineeksi. (Penttinen 2003, 17; Heikkilä & al 1986.)

Kreosoottiöljy on luokiteltu kemikaalilain (744/1989) 11. §:n mukaan terveydelle vaaralliseksi kemikaaliksi. Se on luokiteltu periytyviä perimävaurioita aiheuttavaan ryhmään 2, syöpää aiheuttavien aineiden ryhmään 3 ja lisääntymiselle vaarallisten aineiden ryhmään 3. (Penttinen 2003, 17.)

Yksikään viranomainen ei ole toimittanut kreosoottipylväiden käyttölupaa, kun sitä on pyydetty kirjallisena. Niin Tukes kuin ympäristöministeriökin toteavat kirjeissään vastuun olevan toiminnanharjoittajalla.

Ympäristö- ja terveyshaitat

Kreosootti on tehokas ja myrkyllinen puunsuojakemikaali, joka koostuu sadoista yhdisteistä, joista suurin osa on ympäristölle tai terveydelle vaarallisia.

Kreosootilla kyllästetty puutavara on luokiteltu ongelmajätteeksi (mm. Ova-ohje kreosootti). OVA-ohje kreosootti ja ICSC:(FIN) myrkkykortista löytyy mm. teksti ”ettei ainetta saa päästää ympäristöön”. Tiedot löytyvät internetistä.

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan vähäisetkin määrät lisäävät sairastumisriskiä. Aine on EU luokituksessa 1B. Kreosootti on elimistöön kertyvä, syöpää aiheuttava, perintöteki-joitä muuttava ja vesieliöille erittäin myrkyllinen. (n.1 gramma tappaa lapsen ja n. 7 g aikuisen.)

Lisätietoa kreosootista sekä lait ja soveltamiskäytännöt löytyvät koottuina seuraavasta työstä: Lappeenrannan Teknillinen Yliopisto, Teknillinen tiedekunta, Ympäristötekniikan kandidaatintyö / Jaakko Rautio, 31.1.2011: Kreosoottiöljy ja sen aiheuttamien maaperän ja pohjaveden pilaantumisen kunnostaminen. Työn lopussa on case VR, josta ilmenee aineen todelliset kulkeutumiset yms.

Huomautukset ELY-keskuksen sivulla olevan ilmoituksen virheistä ja puutteista

- ilmoituksesta puuttuvat kokonaan viranomaisen tiedot, diaarimerkinnät ym.?
- allekirjoitusosioista puuttuu päivämäärä?
- kunnostussuunnitelmassa 4.2.2 vesinäytteet, jossa ilmoitetaan Suur-Savon Sähkön toimesta otetun vesinäytteet toukokuussa 2011. Tieto lienee virheellinen, sillä

Maanmittauslaitoksen pöytäkirjan MMLm/23338/33/2008 liitteestä 2 ilmenee tilaajana olevan Lauri Ylilammi (MML). Todettakoon myös, että näytteet on otettu melko pian linjan valmistumisen jälkeen ja tilanne tänään (2013) voi olla aivan toinen, esimerkiksi sateiden ja sulaneen lumen mukana kauemmaksi kulkeutuneet aineet. Kunnostussuunnitelman mukaan kaivoista (10kpl) aiotaan ottaa näytteet ennen kunnostusta.

- Asiakirjan mukaan kreosoottivuoto on havaittu kesällä 2011. Tämä tieto ei pidä paikkaansa, sillä ELY-keskus on ollut asiaan liittyen puhelinyhteydessä Mika Aholan (asiakirjan laatija) kanssa 15.11.2010 (ESAELY/430/07.00/2010). Jo huomattavasti tätä ennen maanomistajat ovat olleet yhteydessä eri viranomaisiin.
- Pilaantuneen maaperän kunnostussuunnitelma ei sisällä pylväiden rakennusaikaisia varastopaikkatietoja, kaivojen paikkatietoja, näytteiden ottopaikkoja eikä tutkimusdokumentteja tutkimuksista, joita on väitetty tehdyn 2011. ELY-keskukselta näitä dokumentteja on pyydetty kaksi kertaa (6.2.2013 ja 21.3.2013) kuitenkin niitä saamatta. Ympäristötiedon ollessa julkista tietoa on viranomaisen se pyydettäessä toimitettava (EU direktiivi 2003/4/EY). Edellä mainittuihin tutkimuksiin perustuu suunniteltu pilaantuneen maaperän kunnostus.
- Kunnostussuunnitelmasta ei löydy myöskään tietoja pylväiden työstöjätteen määristä eikä tietoa, mihin nämä jo vuonna 2002 ongelmajätteeksi luokitellut jätteet on toimitettu? Nämä jätteet on pakattava tiiviisiin astoihin merkittynä ja toimitettava hyväksytylle jätteen vastaanottajalle ja näistä on oltava dokumentit.

LIITTEET

Nimilista